

პატრიოტიზმი ისრაელში გამოცემულ 70-იანი წლების პოეზიის ნიმუშებში¹

გულედანი ლალი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.48>

აბსტრაქტი. გასული საუკუნის 70-იან წლებში ქართველი ებრაელების პირველი ნაკადი დაიძრა თავის ისტორიული სამშობლოსკენ - ისრაელისკენ. ცნობილია, რომ ისინი ოდითგანვე ქართულად საუბრობდნენ. მათი ქართული ხასიათდება საინტერესო ლინგვისტური თავისებურებებით. ისრაელში რეპატრირებული პირველი ნაკადების რეპატრიანტები ისევ განაგრძობენ ამ ენაზე საუბარს, თუმცა ლინგვისტურმა კვლევებმა გვიჩვენა, რომ სამომავლო პერსპექტივის მიხედვით ქართული ენა ქართველ ებრაელთა მეტყველებაში უმძიმეს ვითარებაშია, ვინაიდან ენის მატარებელთა რიცხვი ახალგაზრდა თაობაში კატასტროფულად იკლებს. ისრაელში შექმნილი ქართულენოვანი ლიტერატურა პირდაპირ კავშირშია ენასთან, მასთან ერთად ისიც შეიძლება დაიკარგოს, ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფ სამწერლობო ენაზე შექმნილი ქართველ ებრაელ მწერალთა შემოქმედების ანალიზი და ზოგადად, იმ ბეჭდური პროდუქციის (მწერლობა, პერიოდიკა და სხვა) კვლევა, რაც ქართველი ებრაელების მიერ ისრაელში იქმნება.

გაზეთი „ალია“ 70-იანი წლების ქართველ ებრაელთა მონაპოვარია ისრაელში, რომელშიც, გაზეთისთვის დამახასიათებელი ჩვეული საინფორმაციო დატვირთვის გარდა, დროთა განმავლობაში განსაკუთრებით გამრავალფეროვანდა ლიტერატურის რუბრიკა. ისრაელში გამოცემულ ყველა სხვა საგამომცემლო ორგანოსგან განსხვავებით ქართულენოვანმა გაზეთმა „ალიამ“ ფართოდ გააშუქა ქართველ ებრაელ ავტორთა შემოქმედება. გაზეთის ფურცლებზე გამოჩნდნენ უცნობი პოეტები და მწერლები, რომლებიც თანდათან იხვეწებოდნენ. მასალის ლიტერატურულმა კვლევამ წარმოაჩინა ავტორები, რომლებიც გაზეთის ფურცლებზე სისტემატურად აქვეყნებდნენ თავიანთ ნაწარმოებებს. მათი შემოქმედება ლიტერატურული კვლევებისთვის კარგ წყაროს წარმოადგენს.

სტატიაში ჩვენ განვიხილავთ 70-იანი წლების ქართველი ებრაელი პოეტების შემოქმედებას, ძირითადად, „ალიაში“ გამოქვეყნებულ პოეზიის ნიმუშებს, ვინაიდან 70-იან წლებში ეს გაზეთი ერთადერთი ქართულენოვანი საგამომცემლო ორგანო იყო ისრაელში. საკმაოდ ფართოს წარმოდგენილი პოეზიის ნიმუშები თემატურად მრავალფეროვანია, თუმცა ჭარბობს პატრიოტულ თემატიკაზე დაწერილი ლექსები და ეს ბუნებრივია. მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან ებრაელები გააერთიანა ისტორიული სამშობლოს უსაზღვრო

¹ მოხსენება მომზადებულია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის სამეცნიერო პროექტის ფარგლებში (გრანტის ნომერი: FR-21 19474 „ებრაელთა თვალთ დასახული საქართველო: „ისრაელში გამოცემული ქართული ბეჭდური პროდუქციის არქივაცია და ლიტერატურულ-ენობრივი ანალიზი“).

სიყვარულმა. ქართველი ებრაელების მიერ ისრაელში გამოცემული პოეზიის ნიმუშებში, რომელიც ძირითადად გამართული ქართული ენით არის შესრულებული, სამშობლოს სიყვარული – პატრიოტიზმი მრავალფეროვნად და მრავალმხრივად არის წარმოდგენილი. ისრაელიანელების წარსულის გახსენებით, თანამედროვე პრობლემებზე ხაზგასმით, მტრების მიმართ მოწიწებისა და მშვიდობის დამყარების ძლიერი სურვილის გამოხატვით, საქართველოს მიმართ ნოსტალგიით, ორი სამშობლოს თემის წამოჭრით და სხვა ნიუანსებით, ზუსტად არის დახატული საქართველოდან ასული ებრაელების ფსიქოლოგიური მდგომარეობა და შემოქმედებითი უნარები, რაც იძლევა იმის მტკიცების საშუალებას, რომ 70-იანელები, მიუხედავად იმისა, რომ მათ პოეზიაში უხვად არის შემოჭრილი ებრაული ცნებები და ლექსიკა, ჯერ კიდევ მყარად დგანან ქართულ სამწერლობო ტრადიციებზე.

საკვანძო სიტყვები: პატრიოტიზმი, პოეზია, რეპატრიაცია, მშვიდობა, ნოსტალგია

ებრაელები საქართველოში უხსოვარი პერიოდიდან ცხოვრობდნენ. გასული საუკუნის 70-იან წლებში ქართველი ებრაელების პირველი ნაკადი დაიძრა თავისი ისტორიული სამშობლოსკენ, ისრაელისკენ. ქართველი ებრაელები ოდითგანვე ქართულად საუბრობდნენ. მათი ქართული ხასიათდება საინტერესო ლინგვისტური თავისებურებებით [ბენ-ორენი 1993; ლომთაძე 2015; ენოხი 2015; კვირიკაშვილი 2022 და სხვა]. ისინი, განსაკუთრებით კი ისრაელში დაბრუნებული პირველი ნაკადების რეპატრიანტები, ისევ განაგრძობენ ამ ენაზე საუბარს, თუმცა ლინგვისტურმა კვლევებმა გვიჩვენა, რომ სამომავლო პერსპექტივის გათვალისწინებით, ქართული ენა ქართველ ებრაელთა მეტყველებაში უმძიმეს მდგომარეობაშია, ვინაიდან ენის მატარებელთა რიცხვი ახალგაზრდა თაობაში კატასტროფულად იკლებს [ლ.გულეადანი, 112-120]. ისრაელში შექმნილი ქართულენოვანი ლიტერატურა პირდაპირ კავშირშია ენასთან, მასთან ერთად, ისიც შეიძლება დაიკარგოს, ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფ სამწერლობო ენაზე შექმნილი ქართველ ებრაელ მწერალთა შემოქმედების ანალიზი და ზოგადად, იმ ბეჭდური პროდუქციის (მწერლობა, პერიოდიკა და სხვა) კვლევა, რომელიც ქართველი ებრაელების მიერ ისრაელში იქმნება.

70-იანი წლების პირველი ტალღის ებრაელებს ისრაელში ძალიან მძიმე პირობებში მოუხდათ ცხოვრების დაწყება. მათი დიდი ნაწილი დაასახლეს პერიფერიებში, უმრავლესობამ არ იცოდა ივრითი, ბევრი მათგანი არც რუსულის ცოდნით გამოირჩეოდა და დახმარების გარეშე ვერ ერკვეოდა წესებში, არ იცოდნენ თავიანთი უფლება-მოვალეობანი, ისრაელის სახელმწიფო წყობა, მმართველობის ორგანოების სისტემა და სხვა. [სეფიაშვილი 1978]. მძიმე ეკონომიური პირობები და ინფორმაციის არქონა ართულებდა მათ ადაპტაციას ახალ ცხოვრებასთან. ამას თან ერთვოდა ძლიერი ნოსტალგია საქართველოზე, რაც გამოჩნდა არა მხოლოდ რესპოდენტებთან საუბრების ჩაწერის დროს, არამედ გარკვეული დოზით 70-იანი წლების პერიოდიკასა და მხატვრულ ნაწარმოებებში.

70-იან წლებში ისრაელში შექმნილმა პოლიტიკურ - ეკონომიკურმა და სოციალურმა ვითარებამ დღის წესრიგში დააყენა ქართულენოვანი გაზეთის დაარსების აუცილებლობა როგორც ისრაელში არსებულ რეალურ მდგომარეობაში გარკვევის მიზნით, ისე უცხო ქვეყანაში მყოფი ახალი რეპატრიანტების განწყობის გამოსახატავად. მათ შორის ჭარბობდა შემოქმედი ადამიანები, მაგრამ შექმნილი ვითარების გათვალისწინებით მათი შემოქმედებითი არეალი შეზღუდული იყო. მათ არ შეეძლოთ თავიანთი ნაწარმოებების

გამოქვეყნება. გაზეთი „ალია“ იყო 70-იანი წლების ქართველ ებრაელთა მონაპოვარი ისრაელში. გაზეთისთვის დამახასიათებელი ჩვეული საინფორმაციო დატვირთვის გარდა, დროთა განმავლობაში განსაკუთრებით გამრავალფეროვანდა ლიტერატურული რუბრიკა. ისრაელში გამოცემულ ყველა სხვა საგამომცემლო ორგანოსგან განსხვავებით, ქართულენოვანმა გაზეთმა „ალიამ“ ფართოდ გააშუქა ქართველ ებრაელ ავტორთა შემოქმედება. გაზეთის ფურცლებზე გამოჩნდნენ უცნობი პოეტები და მწერლები, რომლებიც თანდათან იხვეწებოდნენ, ოსტატდებოდნენ და დროთა განმავლობაში ცნობილ შემოქმედებად ჩამოყალიბდნენ. მასალის ლიტერატურულმა კვლევამ წარმოაჩინა ავტორები, რომლებიც გაზეთის ფურცლებზე სისტემატურად აქვეყნებდნენ თავიანთ ნაწარმოებებს. მათი შემოქმედება ლიტერატურული კვლევებისთვის კარგ წყაროს წარმოადგენს.

სტატიაში განხილული იქნება 70-იანი წლების პერიოდიკაში, ძირითადად, გაზეთ „ალიაში“, გამოქვეყნებული ქართველ ებრაელთა პოეტური ქმნილებები, რომლებიც თემატურად ძალზე მრავალფეროვანია², თუმცა ჭარბობს პატრიოტულ თემატიკაზე დაწერილი ლექსები და ეს ბუნებრივია. მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრები ებრაელები გააერთიანა ისტორიული სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარულმა და ეს გრძნობა იმდენად ძლიერი იყო, რომ მათ დაათმობინა ყველაფერი, რაც მანამდე გააჩნდათ. მიუხედავად იმისა, რომ პირველი წლები მათთვის უმძიმესი იყო იმ პირობების გათვალისწინებით, რომელიც ისრაელში დახვდათ, ყველა სიძნელე დაძლიეს ისრაელის სახელმწიფოს ჩამოყალიბების მიზნით. დიდი პატრიოტული შემართება და სახელმწიფოებრივი შეგნება ავალებდა და მუდმივად ავალებს თითოეულ მოქალაქეს, უპირველეს ყოვლისა, პატივი მიაგოს თავის ისტორიულ სამშობლოს და მამა-პაპათა ენას, ივრითს. სწორად ამიტომ 70-იანი წლების პოეზიაში პატრიოტიზმი დომინირებს. ბევრი ქართველი ებრაელის შემოქმედებაში ის ძირითადი და წამყვანი თემაა.

ებრაელებს არასოდეს დავიწყებიათ თავიანთი ისტორიული სამშობლო, სადაც დაბრუნება საუკუნეების ოცნებად ითვლებოდა. ამიტომ ყოველი ახალი წელი ებრაელისთვის იწყებოდა გამოთქმით: **בְּשָׁנָה הַבְּרִיאה הַבְּרִיאה** (be Shana haba' a biruShalaim- მომავალ წელს იერუსალიმში). იერუსალიმი მათთვის ყველაზე წმინდა და ყველაზე სათაყვანებელი ქალაქია, ამიტომ მას ხშირად უძღვნიან ლექსებს. პოეტი **სიმა ქონიშვილი** ლექსში „იურამალაიმს“ გამოხატავს ამ ქალაქისადმი სიყვარულსა და მოწიწებას. იგი აღნიშნავს, რომ, მართალია, ებრაელები ხანგრძლივი დროის მანძილზე გაფანტულები იყვნენ მსოფლიოში, მაგრამ იერუსალიმი მუდამ უყვარდათ, მასზე ოცნება მუდამ თან სდევდათ და სხვაზე არასდროს არ გაცვლიდნენ. მერე რა, რომ გვიან დაბრუნდნენ აქეთ, კვლავ ააშენებენ საოცნებო ქალაქს, კვლავ მხარში დაუდგებიან მას. პოეტი ასე მიმართავს წმინდა ქალაქს: „შენი სახელი მუდამ იბრწყინებს, ვით მზე კაშკაშებს ცაში, ვიდრე თუნდ ერთი კაცი იცოცხლებს იუდეველთა გვარში“ [„ალია“, N 357].

რომან იაკობაშვილის ლექსი „ოცდაათჯერ ჩაჰბერეთ შოფარს“ ეძღვნება ისრაელს. ლექსი პატრიოტული შემართებით არის დაწერილი, იგრძნობა ისრაელური სულისკვეთება. სათაურში ნახსენები სიტყვა **შოფარი** უძველესი მუსიკალური ინსტრუმენტია, რომელიც საუკუნეების მანძილზე გამოიყენებოდა ებრაულ რელიგიურ ცერემონიებში. ეს არის ვერძის რქისგან დამზადებული საკრავი და გამოიყენება მაღალი, გამჭოლი ხმის გამოსაცემად. შოფარს

² საილუსტრაციო მასალა წარმოდგენილია დასახელებული გაზეთების ლიტერატურულ რუბრიკაში გამოქვეყნებული პოეზიის ნიმუშების მიხედვით, რომლებიც თითოეული გაზეთის მე-5 ან მე-7 გვერდზეა განთავსებული.

იუდაიზმში ღრმა სულიერი მნიშვნელობა აქვს. იგი გამოიყენება ებრაული ახალი წლის, რომ ჰაშანას საუწყებლად, ასევე ჟღერს მონანიების ათი დღის, იომ ქიფურისა და სხვა მნიშვნელოვანი დღესასწაულების დროს. ითვლება, რომ შოფარის ხმა არის მოწოდება მონანიებისაკენ და ღმერთის არსებობის შეხსენება. ლექსი საზეიმო განწყობილებისაა, ვინაიდან ეძღვნება ისრაელის სახელმწიფოებრიობის 30 წლისთავს. პოეტი აღნიშნავს, რომ სასწაულები ხდება: ერთ დროს ეული ებრაელობა ახლა ზეიმობს. ამ დღეს ორი ათას წელზე მეტ ხანს ელოდნენ. ებრაელი მუდამ იბრძოდა და ზეცას შველას სთხოვდა, თუმცა შველა თოვლივით იყო, დნებოდა და ვერ აღწევდა ზეციდან მიწამდე. მსოფლიომ ნახა, როგორ იქმნებოდა „მოშავები“ და კიბუცები“, როგორ იბრძოდა ებრაელობა...პოეტი მოუწოდებს თავის ხალხს, რომ მოინანიოს თუ რამე ცოდვა აქვს. იგი იხსენებს ბარ ქოხვას, მაკაბელებს და სხვა გმირებს, მაგრამ არც „ივერთა ქნარი“ ავიწყდება. აღნიშნულია, რომ ზეიმთან დაკავშირებით ტამარში (ბეით ჰამიკდაში) ოცდაათი სანთელი აინთება და “ოცდაათ ჭიქით ვადიდოთ ყოფა, კი, ოცდაათჯერ დატენეთ თოფი, და ოცდაათჯერ ჩაჰბერეთ შოფარს!“-ამბობს პოეტი [„ალია, N332]. შოფარის თემას ეძღვნება **ნათელა ხუხაშვილის** ლექსიც „შოფარი“, სადაც აღნიშნულია, რომ ებრაელ ერს საუკუნეების მანძილზე უნდა ეკმაროს ტანჯვა და შოფარის ხმაზე იგრძნოს თავისუფლების სიამე [„ალია, N395]. **აბრამ ბალაშვილიც** ლექსს „სამშობლო ჩემო“ ისრაელის სახელმწიფოებრიობის 30 წლისთავს უძღვნის და უსურვებს მას, რომ როგორც ოცდაათს გადააბიჯა, ისე ათასიც გადაელახოს. პოეტი ისრაელის სადიდებლად მზად არის დაცალოს ქართული თასი, დალოცოს ტანჯული, ცოდვილი და საზიარო, უმანკო სისხლით უხვად მორწყული სამშობლო, რომელიც ახლა თუ კარგად არის, საამისოდ დიდი მსხვერპლი გაიღო, თუმცა თვითდამშვიდებას არც შემდგომ უნდა მიეცეს. მტერი მტერია და ის მოყვარე არასდროს გახდება. დაღვრილი სისხლისთვის კი დიდი ვალი აქვს ებრაელობას. პოეტი მზად არის სამშობლოს დასაცავად, ვინაიდან ბრძოლაც იცის და მარჯვენაც ერჩის. იგი უბოდიშებს მას, რომ ამდენ ხანს დაყოვნდა საქართველოში და სთხოვს: „რაკი მიგვიღე და გვიმასპინძლე, ელოდე ჩვენგან კეთილს მაგიერს, მარად შენთან ვართ ჭირშიც და ლხინშიც, ქართველი ტომი მრავალჟამიერ“ [„ალია“, N399].

იამზე წვენიაშვილის ლექსი „ფიქრები ისრაელზე“ ასევე სამშობლოს სიყვარულით არის გაჟღენთილი. იგი ფიქრობს ბედზე ისრაელისა, რომელსაც ყველა მხრიდან მტრულად განწყობილი არაბები ახვევია. ერთი მუჭა ერს მომხრეც კი არავინ ჰყავს, გარდა ღმერთისა. წყეულ არაბებს მათი მთლიანად გაწყვეტა უნდათ, მაგრამ ისრაელი არ შეუშინდება მათს მუქარას. არც არასოდეს შეშინებია, თუმცა ურიცხვი მტრის ძალას როგორ უნდა გაუძლოს პატარა ერმა. აფორიაქებულ პოეტს იდუმალი ხმა ჩასძახის, რომ ისრაელს ღმერთი არ გაწირავს, არ ააოხრებს იერუსალიმს და აღარ დაანგრევს ებრაელების ბეით მიკდაშს(ტამარს). ებრაელებს წინ ნათელი მომავალი ელით, ტანჯვა-წამება კი უკან დარჩებათ. ასეთი არის ღმერთის ბრძანება. ავტორს მიაჩნია, რომ კაცად არ ვარგა ის, ვისაც სამშობლოს გამო გული არ სტკივა, მისი ჭირი არ აწუხებს და მისი ლხინი არ უხარია. ლექსის ბოლოს იგი იმედს გამოთქვამს, რომ: „დედა სამშობლოს საკეთილდღეოდ, მცირედი წვლილი ჩვენც შეგვეტანოს, სიტყვა გრუზინის გაგონებაზე, სირცხვილით თავი არ დაგვეხაროს!“ (გრუზინებს ეძახდნენ ისრაელში ქართველ ებრაელებს 70-იან წლებში).

იორამ სეფიაშვილი ლექსით „სამშობლო“ გამოხატავს ისრაელის მიმართ უსაზღვრო სიყვარულს. მოსწონს მისი ბუნება - მსუყე, რძიანი, თაფლიანი, ყვავილთა მხარე, სურნელოვანი, ვარდებიანი. აქ ამინდიც შესანიშნავია - დღისით მზიანი, ღამით ცვარნამიანი.

ბუნების ძალამ ქვეებით შემოსა, მაგრამ იმდენად ძვირფასი და სანატრელია პოეტისთვის, რომ მისი ქვაც უყვარს და ხრიოკიც. იგი ამბობს: „სამოთხის ბაღო, ედემს სადარო, ვის მიგამსგავსო, ვის შეგადარო, გიყურებ, მაგრამ ვერ ძლება თვალი, გულს სიყვარულის ედება ალი“. ისრაელის ცაც საყვარელია, ხმელეთიც, მაგრამ განსაკუთრებით მომხიბვლელნი არიან მომღიმარი და ვაჟკაცური გამოხედვის მქონე ფარაჯიანი ჭაბუკები. ბევრჯერ დანგრეულა და აშენებულა ეს ქვეყანა, მაგრამ ამიერიდან ეს აღარ მოხდება. ქარმა შორს გადარეკა ღრუბლები, ტანჯვის საწყაო უკვე აივსო და ამიერიდან სამაისო დარი დადგება. მთელ მსოფლიოში მშვიდობის ბურჯი იქნება ის ადგილი, რომლის დაწვის და დანგრევის ცდაში იყო ყველა. ამას უკვე ვერავინ შეძლებს, ვერავინ გადმოლახავს საზღვრებს, ვინადაც მას ძლიერი ხელი იცავს.

იზოლდა ბათიაშვილის ლექსშიც „მინდა ვიმღერო“ ისრაელის ძლიერი სიყვარულია გამოხატული. ავტორი აღნიშნავს, რომ იგი პოეტი არ არის, რომ გრძელი სიტყვის თქმა მოკლედ მოახერხოს, თუმცა მის რამდენიმესტრიქონიან ლექსში მაინც ჩანს ეს დიდი გრძნობა. მას სურს, რომ მისმა სამშობლომ მეტი აღარ იტანჯოს, საკმარისია, რაც გადაიტანა და შვილები დაკარგა. მისმა გულმა აღარ უნდა დაიხამთროს და მისი მთა-ბარი უნდა აყვავდეს და გაიფურჩქნოს [„ალია“, N333]. ლექსში „ისრაელს“ ავტორი **იაკობ ჩიკვაშვილი** სამშობლოსთვის თავგანწირვის სულისკვეთებას გამოხატავს. მან იცის, რომ მალე გაიტაცებს მარადიული სიჩუმის ღმერთი, ულამაზესი გედი იტირებს და ცაზე მთვარედ ამოანათებს, მაგრამ იმედი აქვს, რომ ისრაელი იცოცხლებს მარად, თავად მის ყოველ დღეში დაიდებს ბინას, მზედ დაიღვრება მის წინაშე და უწმინდესი ფიცით პირობას დებს: „ შენთვის მოვკვდები ისე ლამაზად, ჩემი სიკვდილიც შეეხარბებათ“ [„ალია“, N358]. **მარგო ჯინჯინაშვილი** კი ლექსში „სამშობლოს“ აღწერს იმ მძიმე დღეებს, როცა ისრაელში რეპატრირებულებმა მძიმე შრომით უდაბნო წალკოტად აქციეს, ყოველი ქუჩა, ყოველი სახლი, ფაბრიკა, ქარხანა დიდი ოცნებით არის ნაშენები. 25 წლის ნაზარდი და ნაწვალები მტრებმა თავისად მოინდომეს, რაც სიცოცხლის ფასად უნდა დასჯდომოდა მოსახლეობას, მაგრამ ისინი არ შეუშინდნენ მტერს და დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვეს მოშე დაიანისა და გოლდა მეირის ხელმძღვანელობით [„ალია“, N361]. პოეტი **იამზე წვენიაშვილი** ლექსში „გალუთიდან ისრაელამდე“ ცდილობს გადმოსცეს თავისი ემოციები ებრაელების წინაპართა ქვეყანაში დაბრუნების გამო. ის იხსენებს წარსულს და აღნიშნავს, რომ 2000 წელი იყვნენ გალუთში (განდევნილობაში), მათი კულტურა და ყოფა-ცხოვრება გადახლართული იყო სხვა ხალხების კულტურასთან. შეიძლება ცუდად არ ცხოვრობდნენ, მაგრამ სამშობლოს გახსენება ყოველთვის იწვევდა მათს გულისტკივილს. ყველა ერს აქვს სამშობლო, ჩიტსაც კი... და ამიტომ ყოველი ებრაელის ნატვრა იყო ბინა სამშობლოში დაედო. სამშობლოს ნახვა არ ყოფილა იოლი, მაგრამ დაკარგულ შვილებს მამა-პაპათა მიწა დიდხანს ელოდა. პოეტს მიაჩნია, რომ პირველი „ალია“(რეპატრიაცია) საქართველოდან დაიწყო, მას შემდეგ ყველა კუთხიდან უწყვეტად მიედინება და კარგა ხანს გასტანს. ზოგს აქვს თავისი საპატიო მიზეზი, რატომაც ვერ მოდის, მაგრამ ავტორი სვამს კითხვას: „როდის დადგება ნეტავ ის ჟამი, როს მთელი ერი ისრაელისა, აღთქმულ მიწაზე თავშეკრებილი, აღახდენს სურვილს მამა-პაპისა“ [„ალია“, N 334].

ლევო ფიჩხაძის ლექსი „ჩვენი სამშობლო ისრაელია“ წარმოადგენს მოწოდებას ებრაელებისადმი, რომლებსაც სამშობლო უნდა უყვარდეთ ყველაფერზე მეტად, სხვა შემთხვევაში საერთო საქმე წინ ვერ წავა. ერთიანობა წმინდა მიზნის მიღწევის საწინდარია. მათ ვერც მტერი დააკლებს ვერაფერს და ქალებიც არ ჩაიცვამენ შავებს. სამშობლოსგან განდგომილი ადამიანი ღმერთისგან დაწყევლილია და დედის რძე შხამად შეერგება. სადაც

გვიცხოვრია, სტუმრად ვიყავითო – ამბობს პოეტი და დასძენს: „შეიგნე, ერო, ტანჯულო მარად, სამშობლო ჩვენი ისრაელია!“ [„ალია, N394]. მწერალი **იზოლდა მოშიაშვილი** ლექსით „ისრაელს“ გამოხატავს დიდ სიყვარულს მტრებით გარშემორტყმული, მაგრამ მედგრად მდგარი, უდრეკი და მეზრდოლი სამშობლოს მიმართ, რომლის წმინდათაწმინდა ადგილების დაპატრონებას ბევრი ნატრობს. რამდენი შხამიც არ უნდა ანთხიოს მტერმა, ვერ მოახერხებს მის დაპყრობას, ვინაიდან ღმერთი ისრაელთანაა მუდამ. მტრის ჯიბრზე მისი სამშობლოს ყოველი კუთხე უფრო და უფრო ლამაზდება და მშვენიერდება [„ალია“, N398]. **ხაიმ მოშიაშვილის** ლექსში „გილოცავთ ახალ წელს“ გამოხატულია მისი ნაზი და თბილი დამოკიდებულება სამშობლოს მიმართ. ლექსის დასაწყისში ავტორი ულოცავს სამშობლოს ახალ წელს და ლოცავს მას. იმედს გამოთქვამს, რომ მისი გამოზრდილი შვილები დროთა განმავლობაში კიდევ უფრო ააყვავებენ ქვეყანას. მხოლოდ ერთი თხოვნა აქვს თავის ტანჯვაგამოვლილ პატარა ერთან, რომ გაერთიანდნენ. ლექსის ბოლოს ისევ საყვარელ სამშობლოს უბრუნდება და ასე ამკობს მას: „ პატარა მიწავ ლამაზო, ნაკურთხო დავითისაო, მოშეს თორითა ნაქებო, განთქმულო ბრძენებითაო, იოსებისა მშვენებავ, ამყვავებულო გზისაო“ [„ალია“, N393]. **თამარ სეფიაშვილ - მოძღვრიშვილის** ლექსში „მეტი ყურადღება“ გამოხატულია ისრაელის მიმართ აღფრთოვანება იმის გამო, რომ ეს პატარა ქვეყანა შიშის ზარს სცემს და გაჩენის დღეს აწყევლინებს მტერს, სულთამხუთავად ექცევა და მზეს დაუბნელებს მას, მაგრამ თუ მოკეთე გაუხდები, მასპინძლობაც კარგი იცის და სითბოსა და სინათლესაც არ მოგაკლებს. ჩვენ კი, მტრებს რომ გზები ავურიოთ, უნდა გავერთიანდეთ, ყველა ერთად შეგკავშირდეთ და სწავლა-აღზრდას მივაქციოთ მეტი ყურადღება – წერს პოეტი [„ალია“, N394].

სამშობლოს სიყვარულის თემას, რომელიც პოეტებთან სხვადასხვანაირად არის წარმოდგენილი, აგვირგვინებს მშვიდობის საკითხი, რომელიც ნებისმიერი ისრაელელის უპირველესი ოცნებაა.

მიშელ იაკობაშვილის ლექსში „ნატვრა მშვიდობაზე“ დასმულია კითხვა „რას ისურვებდი“, რომელსაც ავტორი თავადვე პასუხობს. ის ამბობს, რომ არ ისურვებდა სიმდიდრეს, ომს, მტრობას და შუღლს, უმიზეზო სისხლის ღვრას... ინატრებდა საყვარელ ადამიანთან ყოფნას, მისი თვალებით განათებულ სამომავლო გზა, ადამიანების სახეებზე ღიმილს, ბედნიერებას, მაგრამ ყველაზე მთავარი, რომელსაც კითხვის დასმაც არ სჭირდება, არის მშვიდობა [„ალია“, N366]. მშვიდობის თემას ეძღვნება ასევე **დოდო ხუბაშვილის** ლექსი „შალომი“, რომელიც იწყება რომანტიკულად: ლურჯ ცაზე ცისარტყელა გამოჩნდა და ასო-ასო თეთრად მოხაზა სიტყვა შალომი, საღამოს მას ვარსკვლავები შემოერთებენ გარს, ვით ჯარისკაცნი. ჯარისკაცი კი ქვეყნად მშვიდობის სიმბოლოა. ჯარისკაცებმა კრება გამართეს. ბჭობდნენ, თუ როგორ დაემყარებინათ მშვიდობა, ისე, რომ აღთქმულ მიწაზე მგელსა და ცხვარს ერთად ეცხოვრათ, როგორ მოესპოთ გარეწარი ტერორისტები...რაც გადაწყვიტეს, მისი სისრულეში მოყვანა სწრაფად სურდათ. დაე, არ იყოს ომი, მტრობა, უსამართლობა...დამთავრდა თუ არა ბჭობა, ვარსკვლავები მიმოიფანტნენ, ნიავმა თან გაიყოლა თეთრი ხაზები და ცაზე დარჩა სიტყვა შალომი (მშვიდობა) [„ალია, N357].

თამარ სეფიაშვილ-მოძღვრიშვილის ლექსი „ეს ლექსი იწერებოდა“ მშვიდობას ეძღვნება. ავტორი წარსულის გახსენებაზე იცრემლევა და ნატრობს, რომ მოხშირებულმა „ხათუნებმა“ (ქორწილებმა) თავისი შედეგი გამოიღოს, წყვილები გამრავლდნენ და სამშობლო

ახალი თაობებით დაამშვენონ. აშენდეს ახალი ქალაქები და „მოშავები“. ომში უდროოდ დაღუპულთა სისხლი შენდობას ითხოვს. ავტორი ლექსს ასრულებს ყველაზე ფაქიზი და წმინდა თხოვნით: „ყველა ნატვრაზე მეტად ქვეყნად მშვიდობა მინდა“. [„ალია“, N334].

იამზე წვენიამვილის „მშვიდობა გვინდა“ ეხმაურება ეგვიპტესა და ისრაელს შორის სამშვიდო მოლაპარაკებას. აქ ნახსენებია მენახემ ბეგინი, რომელმაც თავისი ბრძნული აზრებით აწვარ სადათსაც მოულობო გული. მართლაც, ხელისუფლებაში მოსვლიდან მალევე იგი გახდა [ეგვიპტის პრეზიდენტ აწვარ სადათთან](#) მოლაპარაკების ინიციატორი. აღნიშნული მოლაპარაკება დასრულდა 1978 წლის სექტემბერში [კემპ-დევიდის ხელშეკრულებით](#). ამ ისტორიული ფაქტის ფონზე ლექსი ოპტიმისტურ ხასიათს ატარებს. ავტორი თვლის, რომ მრავალწლიანი კონფლიქტის შემდეგ უკვე დროა, რომ ომი შეწყდეს და ებრაელმა და არაბმა ხალხმა ერთად იმდერონ ძმობის სიმღერა [„ალია“, N358].

ომისა და მშვიდობის საკითხი პირდაპირ კავშირშია ებრაელი ჯარისკაცებისა და გმირების თემასთან. ებრაული ჯარი (ცაჰალი) ისრაელელებისთვის დიდი სიამაყის მომგვრელია და შემოქმედი ადამიანებისთვის შთაგონების წყაროც გამხდარა. **იზო დანიელოვის** ლექსში „გმირების ხსოვნას“ ისრაელი ჯარისკაცების მიმართ დიდი პატივისცემაა გამოხატული. ეს ახალგაზრდები დღისით თუ ღამით სიცოცხლის ფასად იცავენ სამშობლოსა და ისრაელელებს, მუდამ წინ უდგათ სიკვდილის ლანდი. ბევრის სიცოცხლე იმსხვერპლა ომმა, ბევრის დედებმა ჩაიცვეს შავი...მაგრამ ისინი მარად მოსაგონარ გმირებად დარჩებიან [„ალია“, N361]. **აბრამ მოსეშვილი** ლექსში „სამშობლოს“ იხსენებს იმ გმირებს, რომლებმაც სიცოცხლე გაწირეს ქვეყნის დასაცავად. რამდენი გმირი დაეცა, რამდენს შეახმა მარჯვენა, რამდენ მეოცნებეს მოუსწრო მტრის ტყვიამ...სამშობლოსთვის იბრძოდა ყველა, ვიდრე სიკვდილი თვალს დაუხუჭავდა, ტყვიას ფუჭად არავინ ხარჯავდა, მტერს პირდაპირ გულში ახვედრებდა. როგორ უნდა დაეთმო ვინმეს სისხლით მორწყული მინდვრები, წინაპართა საფლავები, ბარკოხვას ნატერფალი ადგილები, სოლომონ მეფის მახვილი თუ ბეით ამიკდაშის კედელი. პოეტი ლექსს ასრულებს შემდეგი სიტყვებით: „ვერა, ვერ დაგთმობ, სამშობლოვ, უსიტყვოდ შემოგვევლები“ [„ალია“, N395]. **იაკობ ჩიკვაშვილის** ლექსი “ შინმოუსვლელ ებრაელობას” ეძღვნება სამშობლოსთვის თავგანწირულ გმირებს, რომლებსაც ამსგავსებს იმ ცხვარს, ექვნებით სმენა რომ დაუხშეს, წყალს, რომელიც უდაბნოს ქვიშაზე მიუშვებს ეულად. ამ გმირების ამაყი სულები ჰაერივით გაინაწილეს ირგვლივ მყოფებმა. პოეტს სწამს, რომ ებრაელობა თანდათანობით ძალას მოიკრებს, წამოდგება, გამოიღვიძებს, გამოფხიზლდება და „მშვიდად, ვით მზის ამოსვლას, შეუერთდება ისრაელის უსასრულობას“ [„ალია“, N334].

პოეტ სიმა ქონიშვილის ლექსი „გმირის სანთელი“ გარდაცვლილი გმირების ხსოვნას ეძღვნება. იგი ამხნევებს ძაძებით შემოსილ მტირალ დედას და წერს, რომ დაცემულ გმირს ცრემლი არ უყვარს. მან თავი გადადო, სიცოცხლეს არ გაუფრთხილდა, უდროოდ ჩაქრა მისი სანთელი, ამიტომ გმირებს აუცილებად უნდა აუნთოთ თითო სანთელი [„ალია“, N335].

ისახარ იაკობაშვილის ლექსი ეძღვნება „ცაჰალს“, ისრაელის ჯარს. ცაჰალი წმინდა სიონის ფხიზელი დარაჯია, მუდამ იარაღშემართული, ბობოქარ ზღვაში კლდესავით დგას. ვინც დამონება დაუპირა, პირამიდებთან დააჩოქა. მან ტრიუმფით გადაუარა გოლანს და ხერმონს და მტერი ცხრა მთას იქით გადაისრულა. თუ მთიდან მოვარდნილი ნიაღვარი ერს წალეკვას დაუპირებს, დავითის სასწაულმოქმედი ფარი ღრუბლად გადაეფარება ისრაელს და

გადაარჩენს. მისი დიდება შუქურად ელავს. განთიადის მანათობელია და მშვიდობის გვირგვინიც მას ეკუთვნის. ცაჰალის ომში დაღუპული ჯარისკაცების სახელები შარავანდედით უნდა შეიმოსოს და არ უნდა შეწყდეს მათი ქება. „მარადიული ცაჰალს მშვიდობა, მშვიდობის ქალაქ იერუსალიმში“-ასე ასრულებს ავტორი ლექსს [„ალია“, N357] . პოეტ **შალვა მანაშეროვის** ლექსი „ღმერთო, დასწყევლე მკვლელები“ ტერორისტულ აქტში დაღუპულთა ხსოვნას ეძღვნება. ავტორი გულისტკივილით ახსენებს 32 უდანაშაულო დაკარგულ სიცოცხლეს, რომელთა ფიქრები, ოცნებები უკვალოდ გაქრა და შავ სამარეში ჩავიდა. ვის ჰქონდა ამის ჩადენის უფლება? ავტორი მიმართავს უფალს სამართლისთვის და მოითხოვს მკვლელების დასჯას: „დასწყევლე, გააცამტვერე, მოუსპე თავისუფლება“ [„ალია“, N333].

ზოგჯერ პატრიოტული სულისკვეთება ვლინდება ბიბლიური პერსონაჟების გმირული მაგალითების მოხმობით. პოეტ იაკობ ჩიკვაშვილის ლექსი „მოშე რაბინუ“ (ჩვენს რაბინ მოსეს) ეხება ებრაელთა ერთ-ერთ გამორჩეულ ბიბლიურ პერსონაჟს, მოსეს, რომელმაც ებრაელები ეგვიპტელების მონობისგან იხსნა და აღთქმული ქვეყნისკენ წაიყვანა. პოეტი მოკრძალებით ახსენებს მის სახელს და თვლის, რომ ჩვეულებრივ მოკვდავთ არ ძალუძთ უკვდავი პიროვნების შეფასება. მოსეს მარადიული ცეცხლი ებრაელებში ჯერ კიდევ ტრიალებს, მისი თვალების სხივი დააბნელებს მზის ქარავანს. მოსეს წინაშე იმსხვრევა მიწიერთა ყველა კარიბჭე, ფერმკრთალდებიან სასწაულთა ლეგიონები, როცა მათ ნაკვალევზე ის მზე კაცად დააბიჯებს. ავტორი შესთხოვს მას: „შენი სიწმინდე, შენი მაღლი გადმოგვაწვიმე, რომ იქნებ ზეცას ჩაეკიროს ჩვენი ფესვებიც“ [„ალია“, N333].

ზოგჯერ პოეტი პატრიოტულ შემართებას მტერთან დიალოგში ავლენს. **იორამ სეფიაშვილის** ლექსი „ანვარ სადათს“ მიმართავს ეგვიპტის პრეზიდენტისადმი, სადაც ნათქვამია, რომ ისრაელის ხალხს უნდა მშვიდობა, ხოლო ეგვიპტის პრეზიდენტი მხოლოდ ცალმხრივ დათმობებს ითხოვს და ისრაელის სასარგებლოდ სიტყვას არ ამბობს. მის გამოსვლებში მშვიდობის სურვილი არ ჩანს, მხოლოდ ტერიტორიების დათმობის მოლოდინია გამოხატული და იმას არ უფიქრდება, რომ ომი თავად წამოიწყეს. ავტორი გულისწყრომას გამოთქვამს იმის გამო, რომ ასეთ დაუფიქრებელ ქმედებებს შესაძლოა ისევ უთანხმოება და ომის საშინელი შედეგები მოჰყვეს - დაქვრივებული ქალები, ატირებული დედები, ობლად დარჩენილი ბავშვები და ა.შ. იგი მოუწოდებს პრეზიდენტს კარგად დაფიქრდეს, იქნებ დაძლიოს პირადი სურვილები და მშვიდობის გზას დაადგეს, ვინაიდან „ომი მშვიდობას ვერ დაამარცხებს“, პირიქით, მშვიდობა გაიმარჯვებს ომზე. [„ალია“, N359]

70-იანი წლების პოეზიაში გარკვეულწილად ვლინდება ქართველ ებრაელთა ნოსტალგია მეორე სამშობლოს მიმართ. **ნანა მოშიაშვილის** ლექსში „თოვს, თოვს“ იგრძნობა თბილისის მონატრება. პოეტი წარმოიდგენს თოვას თბილისში: დაუბარდნია ყველა ქუჩა, ყველა სახლი. ამ თოვლმა თითქოს მისი დარდიც თოვლად აქცია. მთელი ქალაქი შემოიარა, ვიღაც ძვირფასს ეძებს ამ ქალაქში, სევდა მოეძალა, ცრემლები გადმოსცვივდა... [„ალია“, N360].

დოდო ხუბაშვილის ლექსში „შემოდგომა“ აღწერილია შემოდგომის პეიზაჟი თბილისში: მზემ მხურვალეობა დაკარგა, ცელქი სიო ნაზად ქრის, ხეები გაშიშვლებულა, ფოთლები ქუჩებში მიმოზნეულა, ღვინობისთვე კარზეა მომდგარი. გლეხის გამრჯე მარჯვენით ოჯახებს წლის მოსავალი არ უნდა მოაკლდეს. შემოდგომის სურნელი დგას, რომლის მსგავსი ისრაელშიც

ტრიალებს. მერე რა, რომ წლები გავიდა და ახლა ის ისრაელის მოქალაქეა...აქაური მზეც ათბობს და თვითონაც მისი ჰაერით არის გაჟღენთილი. თავზე ახურავს აქაური კრიალა ცა, აქაც სიცოცხლე იხმობს, ალაღებს და თუ რატომ, ავტორი ხსნის შემდეგნაირად: „...რადგან აქაურ ქუჩებს და შუკებს მე საქართველოს ქუჩებს ვადარებ... ერთი გული მაქვს, ორი კი არა, შიგ ჩავაქსოვე ეს წმინდა გრძნობა, ორივე ერთად მიყვარს, მახარებს, რადგან გვაქვს დიდი ჩვენ მეგობრობა...“. პოეტი ოცნებობს ესტუმროს თავის გამზრდელ თბილისს, იხილოს მისი მკვდარიც, ცოცხალიც. იგი სტუმრად არ თვლის თავს, გაზრდილი შვილი დედას შეხვდება, ნაცნობ ვერხვებს, ჭადრებსა და ტირიფებს შემოეხვევა, მთაწმინდის პლატოს ჩაეხუტება და სიყვარულს მიივებოვით თბილისის ქუჩებში მიმოაბნევს [„ალია“, N392]. საქართველოს მონატრებაა გადმოცემული **ნაწული ჯანაშვილის** ლექსშიც „გრძნობა“. ავტორი აღნიშნავს, რომ მისი გრძნობა გაორებულია, რაც ტანჯავს და სევდას ჰგვრის. ღამით მოკაშკაშე ვარსკვლავებსა და მთვარეს შესცქერის და ესაუბრება. ნეტავ მათსავით შეეძლოს აყვავებული საქართველოს ტურფა მთა-ბარსა და თბილისს გადახედოს, ერთი სახლის პატარა სარკმელს მიადგეს, სადაც დედა ეგულება. რა მიძიეა განშორება, ნეტავ ოდესმე თუ უწერიათ შეხვედრა და ძმის საფლავის მონახულება. იქნებ მთვარემ მოინახულოს ის სარკმელი და გადასცეს მისიანებს რა ძნელია ლოდინი. იქნებ მათაც გაუმხილონ თავიანთი ფიქრები. საქართველო სიძულვილის გამო არ მიუტოვებიათ, პირიქით, მასთან განშორებაა ტრაგედია. ისტორიულ სამშობლოში ჩამოვიდნენ, რომელიც მტერთა შემოსევებისგან დაღლილი დახვდათ. ნეტავ კი შეძლონ მისი ჭრილობების მოშუშება. ორივე სამშობლოს ერთი მტერი ჰყავდა, არაბებმა დაუკაწრეს ორივეს გული. მათი დანგრევა და განადგურება სურდათ, მაგრამ საწადელს ვერ მიაღწიეს. ავტორი საქართველოს დედობილს უწოდებს, რომელმაც მისცა ცოდნა და ყოველგვარი სიკეთე. მისი ღვაწლი არასოდეს არ უნდა იქნას დავიწყებული: „დაე, გვენახოს ისრაელიც სამშობლო ჩვენი, მშვიდობიანი, მედგარი და თავდადებული, ვით საქართველო იდგა მტრის წინ პატარა, მაგრამ ქედმოუხრელი, მუდამ მხნე და გამარჯვებული“ [„ალია“, N402].

ლექსში „რად მოდიოდი“ **სიმხა აჯიაშვილი** მიმართავს ზოგიერთ ვაიებრაელს, რომლებიც ვერ შეეგუვნენ ახალ ცხოვრებას და მისტირიან საქართველოს, მკაცრად აკრიტიკებს და ეკითხება მათ: თუ სამშობლო „იქით“ დაგრჩა, რად დატოვე საქართველო, ებრაელის მიძიე ტვირთის ტარება თუ არ შეგეძლო და „ის“ გყავდა ერთადერთი ქომაგი, საქართველოს ზურგი რატომ აქციე? თუ საქართველოს სიყვარულით იწვები, შვილობას აქედან რატომ ეფიცები? ნულარ იტყვი, რომ მისი ნატვრით ხუნდები და სიხარულით დაბრუნდები იქ. შენ შეიძლება გინდა, მაგრამ საქართველო შენისთანას ალბათ აღარ ისურვებს, ქართველ კაცს მოღალატე ოდიტგან არ უყვარდა. პოეტს მიაჩნია, რომ ებრაელის მიერ საქართველოს არდავიწყებას ყველა სწორად გაიგებს, მაგრამ საკუთარი ერის დაგმობას, მას არავინ მოუწონებს. ასეთი საქციელის შემდეგ იგი არც ებრაელია და ქართველსაც ვეღარ უწოდებ, ვეღარც ებრაელად დარჩება და ქართველადაც ვეღარ გადაიქცევა [„ალია“, N395].

ლეა ქართლელის ლექსში “ ასე იქნება მუდამ” საქართველოს მონატრება იგრძნობა. პოეტმა გარემო შეიცვალა, იცვლება ყველაფერი და მას ეუფლება განწყობა, რომელიც ათქმევინებს შემდეგს: „წელს გაუყვება წელი, დღეთა იქნება თოვთა, სულ სხვა ბულბული უსტვენს, სულ სხვა ნიბლია მოვა...კავკასიონის კუშტი კვლავ შემოიკრებს ნისლებს, გიჟი ლიახვიც ისევ იტყვის სიმღერას მრავალს, მტკვარი, დუდუნა მტკვარი, თბილისს კვლავ ეტყვის ამბავს...და ცა მარადის ჟამის კვლავ იოცნებებს ლურჯად, ასე იყო და ისევ ასე იქნება მარად...“[„ალია“, N350].

ამრიგად, ქართველი ებრაელების მიერ ისრაელში გამოცემული პოეზიის ნიმუშებში, რომელიც ძირითადად გამართული ქართული ენით არის შესრულებული, სამშობლოს სიყვარული – პატრიოტიზმი მრავალფეროვნად და მრავალმხრივად არის წარმოდგენილი. ისრაელიანელების წარსულის გახსენებით, თანამედროვე პრობლემებზე ყურადღების გამახვილებით, მტრების მიმართ წინააღმდეგობით, გმირების და ისრაელის ჯარის მიმართ უსაზღვრო მოწიწებისა და მშვიდობის დამყარების სურვილის გამოხატვით, საქართველოს მიმართ ნოსტალგიით, ორი სამშობლოს თემის წამოჭრით და სხვა ნიუანსებით, ზუსტად არის დახატული საქართველოდან ასული ებრაელების ფსიქოლოგიური მდგომარეობა და შემოქმედებითი უნარები, რაც იმის მტკიცების საშუალებას იძლევა, რომ 70-იანელები, მიუხედავად იმისა, რომ მათ პოეზიაში უხვად არის შემოჭრილი ებრაული ცნებები და ლექსიკა, ჯერ კიდევ მყარად დგანან ქართულ სამწერლობო ტრადიციებზე.

ლიტერატურა:

- ბენ-ორენი, (1993) - Ben-Oren, Gershon. 1993. תפישת לש הדיבורית העברית-הייחודית של רובידיה [Special Characteristics of the Spoken Language of Georgian Jews]. Ph.D. dissertation, The Hebrew University of Jerusalem.
- გულעדანი, ლ., ლომთაძე, თ. (2022). ქართველ ებრაელთა მეტყველება ისრაელში (მონოგრაფია). თბილისი: თსუ-ს გამომცემლობა.
- გულעדანი, ლ. (2022). სოციალური ასპექტების ასახვა ქართველ ებრაელთა მეტყველებაში. ქართველ ებრაელთა მეტყველება ისრაელში (მონოგრაფია). თბილისი: თსუ-ს გამომცემლობა. 112-120.
- ენოხი, რ. (2015) - ქართველ ებრაელთა მეტყველების რაობისათვის, იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი მეორე საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, გორი.
- ენოხი, რ., ლომთაძე, თ. (2016). ებრაიზმები ქუთაისელ ებრაელთა მეტყველებაში, იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი გორის მესამე საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, გორი.
- კვირიკაშვილი, ა. (2022). ხაიფაში მცხოვრები ქართველი ებრაელების მეტყველება, ქართველ ებრაელთა მეტყველება ისრაელში (მონოგრაფია). თბილისი: თსუ-ს გამომცემლობა, 140-144.
- კვირიკაშვილი (2023). ებრაიზმები ისრაელში რეპატრირებულ ქართველ ებრაელთა მეტყველებაში. VIII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ენა და კულტურა“. შრომები. ნაწილი I. ქუთაისი. 230-231 <https://journals.4science.ge/index.php.enadakultura>
- საპირი ა. 1978. გაზეთი “ალია“, N359, 30XI.
- გაზეთ „ალიას“ შემდეგი ნომრები:
N332, 4VIII, 1978; N333, 11VIII, 1978; N334, 18VIII, 1978; N335, 25VIII, 1978; N350, 30XI, 1978; N357, 18 I, 1979; N358, 25 I, 1979; N359, 01II, 1979; N360, 08II, 1979; N361, 15.II, 1979; N366, 22III, 1979; N393, 26IX; N394, 03.X; N395, 10X, 1979; N398, 31X, 1979; N399, 07XI, 1979; N402, 28XI, 1979.

Patriotism in Samples of Poetry Published in Israel in the 1970s

Guledan Lali

Iliia State University, Tbilisi

Abstract

In the 70s of the last century, the first wave of Georgian Jews left Georgia for their historical homeland - Israel. It is known that Georgian Jews have been speaking the Georgian language for many centuries. However, their Georgian is linguistically distinct from standard Georgian but these distinctive linguistic features are gradually disappearing due to the migration of Jews to their historical homeland.

The Georgian language literature created in Israel is directly related to the language of Georgian Jews, and can also be lost together with it, therefore it has crucial important to analyze the works of Georgian Jewish writers created in the written language, which is in danger of extinction, and in general, to research the printed products (writing, periodicals, etc.) that are created by Georgian Jews in Israel.

In the 1970s the newspaper “Aliyah” was founded by the Georgian Jews in Israel. This newspaper is primarily concerned with the news related to the Jewish-Georgian community and their achievements, their cultural events, the world and Israeli news, useful guidelines and instructions for the new repatriates, etc. Over time the section of literature became richer and more versatile. Unlike all other periodicals printed in Israel, “Aliyah” covered a broad range of works by Jewish-Georgian authors. Many poets and writers first appeared on its pages and gradually became more and more famous and refined in their craftsmanship. Their work is a good source for literary studies.

In the article, we discuss the works of Georgian Jewish poets of the 70s, mainly the samples of poetry published in “Aliyah”, since it was the only Georgian-language publishing body in Israel in the 70s. . The samples of the presented poetry are thematically diverse, but poems written on patriotic themes predominate, and this is natural. Jews from different countries of the world were united by the boundless love of their historical homeland. In the samples of poetry published by Georgian Jews in Israel, which are mainly written in the fluent Georgian language, the love of the motherland - patriotism is presented in diverse and versatile ways. Recalling the past of the Israelis, emphasizing the modern problems, the spirit of resistance to the enemies, the boundless respect of the heroes and the Israeli army, and the strong desire to establish peace, nostalgia for Georgia, raising the topic of two homelands and other nuances, accurately reflect the psychological state and creative skills of the Jews from Georgia, which makes it possible to assert that in the 70s, despite the fact that Jewish concepts and Hebrew vocabulary are abundantly intruded into their poetry, Georgian Jewish poets and writers still stand firmly on Georgian writing traditions.

Keywords: patriotism, poetry, repatriation, peace, nostalgia